

Udskriftsdato: 25. december 2025

VEJ nr 9139 af 14/03/2018 (Historisk)

## Vejledning om bekendtgørelse om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande m.v. og penge i kriminalforsorgens institutioner (genstandsvejledningen)

---

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin.,  
Direktoratet for Kriminalforsorgen, j. nr. 17-61-0077

### Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 9509 af 25/06/2018

# Vejledning om bekendtgørelse om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande m.v. og penge i kriminalforsorgens institutioner (genstandsvejledningen)

## *Indledning*

1. Reglerne om indsattes egne genstande og penge findes i § 36 i straffuldbyrddelsesloven. I medfør af § 36, stk. 2, 3 og 4 er udstedt bekendtgørelse om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande og penge i kriminalforsorgens institutioner (genstands bekendtgørelsen).

Bekendtgørelsen gælder for personer, der udstår fængselsstraf eller forvaring, og for varetægtsarrestanter i Kriminalforsorgens fængsler og arresthusene. I forhold til varetægtsarrestanter kan politiet fastsætte begrænsninger af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed, jf. § 1, stk. 3.

I pensionerne vil beboerne i overensstemmelse med § 36 i straffuldbyrddelsesloven have ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. I bekendtgørelsens § 1, stk. 4, er det udtrykkeligt fastsat, at visse af bekendtgørelsens bestemmelser ikke finder anvendelse i kriminalforsorgens pensioner.

Efter § 9 i bekendtgørelsen fastsætter kriminalforsorgsområdet under hensyn til forholdene i den pågældende institution nærmere regler om udlevering af egne genstande og – eventuelt – yderligere begrænsninger i de indsattes adgang til at medbringe, besidde og råde over egne genstande. Efter § 28 fastsætter kriminalforsorgsområdet nærmere regler om anvendelse af penge m.v. Disse generelle bemyndigelsesbestemmelser suppleres af andre bestemmelser i bekendtgørelsen, hvorved kriminalforsorgsområderne bemyndiges til at fastsætte lokale regler på mere specifikke områder. Se f.eks. bekendtgørelsens § 10 om muligheden for at fastsætte regler om benyttelsen af udleverede genstande og § 23, stk. 2, om muligheden for lokalt at fastsætte en grænse, der er lavere end bekendtgørelsens, for hvor mange penge de indsatte højst må være i besiddelse af. Såvel de generelle som de mere specifikke bemyndigelsesbestemmelser gælder for fastsættelse af regler i alle typer institutioner, herunder pensionerne, hvor de lokale regler ligesom i arresthusene typisk fastsættes i en husorden for institutionen.

For at få et samlet og fuldstændigt overblik over, i hvilket omfang det er tilladt i en bestemt institution at medbringe, besidde og råde over egne genstande og penge m.v., er det således nødvendigt at kende ikke blot lovens og bekendtgørelsens regler, men også de lokalt fastsatte regler. Det bemærkes herved, at bekendtgørelsen alene regulerer de områder, hvor ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn nødvendiggør en centralt fastsat regulering uafhængigt af forholdene i den enkelte institution. På disse områder er det helt udelukket, at der skal være mulighed for i lokale regler at fravige eller modificere f.eks. et forbud mod bestemte genstande under hensyn til de lokale forhold. Se i øvrigt også pkt. 25 nedenfor.

Denne vejledning har til formål at orientere om væsentlige fortolkningsbidrag knyttet til enkelte af bekendtgørelsens bestemmelser. Der er således ikke tale om en samlet gennemgang af reglerne.

## *Egne genstande*

### *Indledning*

2. Det fremgår af straffuldbyrddelseslovens § 36, stk. 1, at en indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. Det fremgår af straffuldbyrddelseslovens bemærkninger, at reglen er udtryk for et kompromis mellem to modstridende hensyn. Det ene er normaliseringshensynet. Det andet er hensynet til sikkerhed og

orden, herunder navnlig hensynet til at beskytte ”svage” indsatte. Desuden kan fremhæves den generelle sikkerhed for medindsatte og personalet og institutionens sikkerhed for, at de indsatte ikke kan indsmugle, skjule og handle med ulovlige genstande. Endvidere kan der nævnes foranstaltninger mod brand og støj.

Udgangspunktet i straffuldbyrdelsesloven er således, at en indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen. Begrænsninger i denne ret skal være begrundet med, at retten er uforenelig med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. I § 36, stk. 4, 1. pkt., er der dog en særregel vedrørende mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr. Det er således udgangspunktet i forhold til det nævnte udstyr, at en indsat ikke har ret til at medtage dette, medmindre det er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Indholdet af straffuldbyrdelseslovens § 36, stk. 1 og stk. 4, 1. pkt., er gentaget i bekendtgørelsens § 1, stk. 1. I bekendtgørelsens § 1, stk. 2, er anført en regel om, at indsatte ikke må bære en beklædning, som gør det vanskeligt for personalet at identificere den indsatte og aflæse ansigtsudtryk m.v., hvis dette konkret findes uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. Personalet skal have mulighed for at kunne identificere den indsatte samt kunne aflæse ansigtsudtryk og andre kropssignaler, som indikerer, hvordan den indsatte har det. Spørgsmålet om, hvorvidt der er eventuel ordens- eller sikkerhedsmæssig risiko forbundet med anvendelse af beklædningen, skal afgøres konkret, således at eksempelvis en beklædning, der dækker ansigtet, godt kan accepteres, hvis personalet i den konkrete situation ikke er i tvivl om, hvem den pågældende er, og der i øvrigt ikke skønnes at være ordens- eller sikkerhedsmæssig risiko forbundet med anvendelsen af beklædningen i den givne situation. Personale af samme køn som den indsatte kan i den forbindelse eventuelt bede den indsatte tage beklædningen af i et lokale, hvor der ikke er andre indsatte til stede, med henblik på at sikre sig, hvem den pågældende er.

**3.** Bekendtgørelsens kapitel 2 er bygget op således, at § 2 indeholder bestemmelser om egne genstande, som det generelt er indsatte forbudt at medtage, besidde eller råde over, uanset om den pågældende er indsat i åbent eller lukket fængsel eller arresthus.

§§ 3-4 vedrører særlige begrænsninger i de lukkede fængsler, og § 5 vedrører særlige begrænsninger i arresthusene.

Bestemmelserne i §§ 6-11 om overdragelse, plombering af genstande m.v. gælder for alle institutioner.

For visse af de genstande, der er omfattet af kapitel 2, er der i bekendtgørelsens kapitel 3 fastsat regler om de indsattes adgang til at leje eller købe tilsvarende genstande gennem kriminalforsorgsområdet.

#### *Generelle begrænsninger i de indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande*

**4.** Efter bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 2, må der ikke udleveres genstande, som kan benyttes i forbindelse med misbrug af euforiserende stoffer og andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning. Forbuddet omfatter eksempelvis sprøjter, kanyler, hashpiber og lignende.

**5.** En lang række genstande vil kunne benyttes som våben og dermed nægtes udleveret i medfør af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 4. Afgørelse af, om en genstand skal forbydes udleveret med denne begrundelse, må bero på en konkret vurdering, hvori bør indgå en afvejning af på den ene side genstandens farlighed ved eventuel benyttelse som våben, og på den anden side hvor vigtig genstandens benyttelse - på lovlig vis - er for den indsattes dagligdag.

**6.** Ved ”særlige omstændigheder”, der kan bevirke, at medicin undtagelsesvis udleveres til indsatte efter § 2, stk. 1, nr. 9, er navnlig tænkt på tilfælde, hvor den indsatte af læge er ordineret medicin imod livstruende tilstande som for eksempel hjertesygdomme eller HIV. Kriminalforsorgsområdet bør i disse

tilfælde forlange dokumentation i form af recept og identifikation af medicinen som hidrørende fra apotek eller hospital.

7. Efter bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 11 må der ikke udleveres mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr samt tilbehør mv. hertil. Det kommunikationsudstyr, som er omfattet af bestemmelsen, er elektronisk udstyr, der sætter – eller sammen med andre enheder vil kunne sætte – en person i stand til at kommunikere med andre i lyd, tale eller på skrift.

Som eksempler på sådanne genstande kan nævnes hele mobiltelefoner, satellittelefoner, walkie talkie enheder og personsøgere. Omfattet af bestemmelsen er også f.eks. trådløse telefoner og trådløse hovedtelefoner (såkaldte headset), der sætter besidderen i stand til at kommunikere via en enhed, der er tændt i det omgivende område.

Forbuddet omfatter ligeledes tilbehør til kommunikationsudstyret eller enkelte dele af kommunikationsudstyret, herunder batteri til mobiltelefon, en enhed, der kan oplade et sådan batteri, eller et sim-kort, der kan etablere forbindelsen fra en mobiltelefon. I åbne fængsler er sim-kort eller betalingskort til brug i en fastmonteret mobiltelefon, som den indsatte har tilladelse til at benytte, ikke omfattet af forbuddet.

Også (håndholdte) computere og de typer af spillekonsoller, der kan omdannes til et kommunikationsudstyr, er omfattet af forbuddet. I den forbindelse bemærkes, at evt. tvivlsspørgsmål om, hvilke spillekonsoller der vil kunne udleveres, kan stilles til direktoratet (Koncern Sikkerhed).

Med hensyn til (håndholdte) computere bemærkes, at der gælder særregler og dispensationsmuligheder for disse, jf. nedenfor under pkt. 11 og 14. For så vidt angår spillekonsoller bemærkes, at der i lukkede fængsler gælder et forbud mod alle typer egne spillekonsoller, uanset om de kan omdannes til et kommunikationsudstyr, jf. § 3, stk. 1, nr. 1. Videre bemærkes, at der i de åbne fængsler er en dispensationsmulighed vedrørende den type af spillekonsoller, som er nævnt i § 2, stk. 1, nr. 11, jf. nedenfor under pkt. 14. Med hensyn til lokalt fastsatte udlåns-/udlejningsordninger i arresthusene af plomberede spillekonsoller henvises til pkt. 34.

8. Som det fremgår af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 12, kan der ikke udleveres tøj og andre genstande, der kan virke som en magtdemonstration over for andre.

Baggrunden for forbuddet er problemerne med negativt stærke indsatte i visse magtgrupper. Forbuddet omfatter ikke alene veste, pandebånd, håndledsremme, T-shirts og lignende, som er forbeholdt medlemmer og støttepersoner til sådanne magtgrupper, men også andre genstande, herunder udsmykningsgenstande, med slogans og/eller symboler for sådanne magtgrupper, som kan erhverves af alle. Forbuddet omfatter også genstande, som indsatte tilvirker i institutionen, eksempelvis tøj og udsmykningsgenstande. Konstateres det således, at en indsat er i færd med at tilvirke eller har tilvirket sådanne genstande, kan disse således inddrages efter bekendtgørelsens § 35, stk. 1, eller eventuelt konfiskeres efter straffuldbyrdelseslovens § 73. Dette gælder også i tilfælde, hvor den indsatte har tilvirket genstanden med henblik på udsendelse af institutionen el. lign.

9. Det fremgår af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 13, at der ikke kan udleveres tøj og lignende genstande med racistiske eller andre stærkt krænkende symboler eller slogans, som indsatte har mulighed for at bære på sig i institutionen. Også dette forbud gælder i relation til tilvirkede genstande, jf. ovenfor ad § 2, stk. 1, nr. 12.

Baggrunden for forbuddet i § 2, stk. 1, nr. 13, er bl.a., at indsatte bør beskyttes mod, at medindsatte bærer tøj m.v., som vil kunne medvirke til at forstærke racistiske tendenser m.v. blandt de indsatte. Dette gælder, uanset at de pågældende genstande ikke er ulovlige efter straffelovens bestemmelser. Genstande, som er

omfattet af bestemmelsen, kan efter § 2, stk. 2, nr. 3, sidste pkt., udleveres til anvendelse under uledsaget udgang med henblik på besøg hos bestemte personer m.v.

Som det fremgår af ordlyden af § 2, stk. 1, nr. 13, omfatter forbuddet tøj og lignende effekter, som de indsatte har mulighed for at bære på sig i institutionen. Derimod er udsmykningsgenstande og lignende, som er beregnet til at anvendes i de indsattes opholdsrum, som udgangspunkt ikke omfattet. Hvis det er påkrævet at forbyde sådanne effekter i en institution, vil kriminalforsorgsområdet i medfør af bekendtgørelsens § 9 kunne fastsætte generelle begrænsninger for udleveringen. Kriminalforsorgsområdet bør dog, af hensyn til grundlovens frihedsrettigheder, herunder særligt ytringsfriheden, være tilbageholdende med hensyn til at forbyde udlevering af bøger, tidsskrifter og lignende.

**10.** Desuden fremgår det af § 2, stk. 1, nr. 14, at proteinpulvere og lignende, der må antages at have som særligt formål at virke muskelopbyggende, ikke må udleveres. Baggrunden for forbuddet er navnlig, at der kan være risiko for rester af doping-stoffer i visse proteinpulvere, som er købt via internettet, i udlandet eller af firmaer, som er mindre kendte. De indsatte skal derimod have mulighed for at kunne købe et eller flere anerkendte mærker af proteinpulvere eller lignende i institutionen eller ved institutionens bestilling hos en af kriminalforsorgsområdets leverandører.

**11.** Efter § 2, stk. 1, nr. 15, kan der ikke udleveres egen computer, telefax eller modem. Mulighederne for at fravige dette forbud i henholdsvis åbne og lukkede fængsler og arresthusene er reguleret i § 2, stk. 3, som i begrænset omfang tillader udlevering af egen computer og – i de åbne fængsler – tillige telefax og modem, jf. nedenfor under pkt. 14.

**12.** Bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 16, er indsat på baggrund af en ændring (pr. 1. april 2017) af lov om røgfri miljøer.

Efter § 2, stk. 1, nr. 16, må de indsatte i fængsler og arresthuse ikke besidde mv. røgtobak, rygeremedier samt genstande til brug for fremstilling af cigaretter, såfremt besiddelsen finder sted i eget eller andre indsattes opholdsrum. Det er fortsat ikke forbudt efter genstandsbekendtgørelsen for indsatte i øvrigt at besidde, herunder at medtage og transportere, de nævnte genstande uden for et opholdsrum med henblik på at kunne ryge tobak udendørs efter de retningslinjer, som den enkelte institution har fastsat herfor.

Ved "rygeremedier" forstås piber og tilsvarende genstande. Cigaretrullemaskiner, cigarettepapir, -filtre og lignende er omfattet af forbuddet mod genstande til brug for fremstilling af cigaretter.

**13.** Genstande eller penge, som den indsatte har besiddet eller rådet over i strid med reglerne, og som er inddraget med henblik på udlevering ved løsladelsen, jf. bekendtgørelsens § 35, stk. 1, kan ikke udleveres til den indsatte til brug under udgang og lignende, jf. indledningen af bekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Bestemmelsen regulerer tillige, i hvilket omfang genstande, som kriminalforsorgsområdet har besluttet at opbevare, fordi de ikke kan medtages i institutionen, jf. § 32, stk. 1, ud fra ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn kan udleveres i forbindelse med udgang og lignende. Som det fremgår af § 2, stk. 2, nr. 1, kan genstande, der er omfattet af stk. 1, nr. 12, ikke udleveres af personalet til indsatte i forbindelse med, at den indsatte skal på udgang og lignende. Dette indebærer blandt andet, at rockerveste og lignende ikke kan udleveres af personalet til den indsatte i forbindelse med, at den indsatte skal på udgang. Dette gælder også uledsaget udgang og også tilfælde, hvor sådanne genstande af den indsatte ønskes medbragt under udgangen med henblik på udsendelse af institutionen. Baggrunden herfor er navnlig, at det er uforeneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, at institutionens personale i forbindelse med udgang skal udlevere rockerveste og andre genstande, som kan virke som en magtdemonstration over for blandt andre personalet, til rockere og andre negativt stærke indsatte. Genstande, der er omfattet af § 2, stk. 1, nr. 13, kan efter § 2, stk. 2, nr. 2, ikke udleveres til den indsatte til brug under udgang og lignende, hvor den

indsatte ledsages af personalet. Med hensyn til andre genstande, der er omfattet af § 2, stk. 1, og som opbevares af institutionen, fordi de ikke kan medtages i institutionen, jf. § 32, stk. 1, fremgår det af § 2, stk. 2, nr. 3, at udlevering af disse kan ske, hvis dette i det enkelte tilfælde er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Udlevering af sådanne genstande skal således ske ud fra en vurdering af forholdene i det konkrete tilfælde. Dette gælder efter § 2, stk. 2, nr. 3, sidste pkt. også med hensyn til udlevering af genstande, der er omfattet af stk. 1, nr. 13, i forbindelse med uledsaget udgang.

**14.** § 2, stk. 3, giver mulighed for i åbne fængsler at fravige forbuddet i § 2, stk. 1, nr. 11 mod udlevering af visse spillekonsoller. § 2, stk. 3, giver ligeledes mulighed for, at indsatte i åbne fængsler kan installere egen telefon på eget opholdsrum, medmindre ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller hensynet til den forurettede ved lovovertrædelsen i det enkelte tilfælde taler herimod, jf. telefonbekendtgørelsens § 7, stk. 1.

§ 2, stk. 3, giver derudover mulighed for i begrænset omfang at fravige forbuddet mod udlevering af egen computer, telefax og modem. I forhold til indsatte i de åbne fængsler betinges tilladelse til udlevering af egen computer af, at personalet til enhver tid skal have mulighed for at gøre sig bekendt med, hvilke programmer m.v., der er på computeren. Den indsatte skal gøres bekendt med, at tilladelsen kan tilbagekaldes i tilfælde af misbrug, herunder hvis computeren overlades til andre indsatte.

Opmærksomheden henledes på, at det er direktoratet, der har kompetencen til undtagelsesvis at træffe afgørelse om udlevering af egen computer i lukkede fængsler og arresthuse. For så vidt angår lukkede fængsler suppleres bestemmelsen af § 15 om muligheden for at udlåne institutionens computere til de indsatte. Under pkt. 33 er denne mulighed for udlån nærmere omtalt. Som det fremgår fastsættes der ved udlån af institutionens computer visse betingelser. Samme betingelser fastsættes for udlevering af egen computer efter § 2, stk. 3, 4. pkt.

Med henblik på at have det bedste grundlag for at vurdere, om udlevering af computer indebærer risiko for misbrug, skal der indhentes en udtalelse fra såvel SKAT som den politidirektør, der har behandlet straffesagen, inden der gives tilladelse til udlevering af computer, såvel med modem som uden, til indsatte, der er dømt for alvorlig økonomisk kriminalitet som for eksempel bedrageri og mandatsvig. Derudover skal der foretages høring, hvis politiet eller SKAT i den enkelte sag har anmodet derom. Den indsatte skal give sit samtykke til, at der rettes henvendelse til politiet eller SKAT, jf. forvaltningslovens § 29 om sager, der rejses ved ansøgning. Hvis kriminalforsorgsområdet finder, at en indsat skal have tilladelse til udlevering af computer, uanset at dette frarådes af politiet eller SKAT, afgøres spørgsmålet om udlevering af Direktoratet for Kriminalforsorgen.

#### *Særlige begrænsninger for indsatte i de lukkede fængsler*

**15.** Bestemmelserne i § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, er primært begrundet i ønsket om at modvirke, at egne fjernsyn, radioer, dvd- og cd-afspillere og andre genstande, der kræver tilslutning til el-net eller batterier, anvendes til indsmugling og gemmested for narkotika m.v. Bestemmelserne suppleres af reglerne i §§ 12-14, hvorefter indsatte i de lukkede fængsler har mulighed for at leje eller købe visse af de genstande, der er omfattet af § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, jf. nedenfor under pkt. 28-33.

**16.** Efter § 3, stk. 1, nr. 3, kan tilbehør til de nævnte genstande ej heller udleveres. Dette er begrundet i ønsket om at modvirke indsmugling m.v. af narkotika m.v., ønsket om at imødegå at sådanne genstande anvendes som betaling for narkotika m.v., og i risikoen for ukontrolleret kommunikation via f.eks. hjemmebrændte cd'er. Om muligheden for begrænset udlevering af sådanne genstande se nedenfor under pkt. 18.

**17.** Som det fremgår af § 3, stk. 2, kan kriminalforsorgsområdet fravige forbuddet i § 3, stk. 1, nr. 2, mod udlevering af genstande, der kræver tilslutning til el-net eller batterier, hvis dette er begrundet i ganske særlige omstændigheder, herunder den indsatte sygdom, handicap eller andre ganske særlige omstændigheder. At udlevering skal være begrundet i de nævnte forhold, indebærer at bestemmelsen har et snævert anvendelsesområde. Som eksempel på en genstand, der eventuelt kan tillades udleveret efter denne bestemmelse kan nævnes en elektrisk kørestol. Derudover kan der gives tilladelse til, at en indsat får udleveret eget armbåndsur, uanset at dette måtte være batteridrevet. Kriminalforsorgsområdet skal forud for udlevering sikre sig, at uret fungerer, og at der i øvrigt ikke er mistanke om, at armbåndsuret anvendes til indsmugling.

I relation til bestemmelsen i § 3, stk. 3, som vedrører muligheden for at udlevere genstande, der er omfattet af § 3, stk. 1, til brug under udgang, bemærkes, at sådan udlevering forudsætter, at dette i det enkelte tilfælde er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Særligt for så vidt angår udlevering af pas i forbindelse med udgang bemærkes, at ved udgang fra lukket fængsel vil undvigelsesrisikoen i langt de fleste tilfælde medføre, at den indsatte ikke kan få udleveret sit pas i forbindelse med udgangen. Udlevering vil således som udgangspunkt alene være relevant i de ganske få tilfælde, hvor en indsat i lukket fængsel helt undtagelsesvis får tilladelse til udgang til udlandet.

**18.** I § 4, stk. 1, fraviges det generelle forbud mod tilbehør til genstande, der er omfattet af § 3, stk. 1, nr. 3. Bestemmelsen knytter sig til bekendtgørelsens § 12, stk. 1, hvorefter de indsatte har mulighed for at leje blandt andet dvd- og cd-afspillere gennem institutionen.

Efter § 4, stk. 1, kan de indsatte således i begrænset omfang få udleveret tilbehør til dvd- og cd-afspillere og spillekonsoller. Hver indsat må maksimalt være i besiddelse af sammenlagt 30 originale dvd-film, cd-er og spil til spillekonsoller.

Opmærksomheden henledes på, at de almindelige regler om inddragelse og konfiskation kan anvendes, hvis indsatte findes i besiddelse af hjemmebrændte cd'er eller f.eks. dvd-film med ulovligt indhold (f.eks. børnepornografi).

**19.** Efter § 4, stk. 2, kan kriminalforsorgsområdet bestemme, at visse typer af dvd-film og lignende ikke kan udleveres i institutionen, og at kun dvd-film i ubrudt originalemballage kan medbringes i institutionen. Udover dvd-film vil der efter denne bestemmelse kunne fastsættes begrænsninger med hensyn til udlevering af bestemte typer af spil til spillekonsoller. Begrænsningerne skal være begrundet i, at der som følge af klientellets særlige karakter er ganske særlige sikkerhedsmæssige risici forbundet med udlevering af sådanne genstande. Bestemmelsens anvendelsesområde er således snævert. Begrænsninger efter denne bestemmelse kan således kun fastsættes, hvis udlevering af f.eks. ekstremt voldelige film indebærer, at der opstår en sikkerhedsmæssigt særligt risikabel situation, f.eks. overfald på medindsatte m.v.

#### *Særlige begrænsninger for indsatte i arresthusene, herunder Københavns Fængsler*

**20.** § 5, stk. 1, fastsætter, at visse genstande ikke kan udleveres til indsatte i arresthusene.

Af bekendtgørelsens § 5, stk. 1, nr. 1, fremgår det, at der ikke kan udleveres egne fjernsyn i arresthusene og Københavns Fængsler.

Forbuddet mod udlevering af egne fjernsyn suppleres af bekendtgørelsens § 16, hvorefter de indsatte i arresthusene har mulighed for gennem arresthuset at leje fjernsyn.

**21.** Om bestemmelsen i § 5, stk. 2, om udlevering af pas og andre genstande, der er omfattet af § 5, stk. 1, i forbindelse med udgang, henvises til pkt. 17 ovenfor, hvor den tilsvarende regel i relation til indsatte i lukkede fængsler er beskrevet.

*Overdragelse, udsendelse og plombering af genstande m.v.*

**22.** I bekendtgørelsens § 6 er det fastsat, at det kan gøres til vilkår for udlevering af genstande, der kræver tilslutning til el-net eller batterier, at disse mærkes og plomberes. Bestemmelsen er primært relevant i de åbne fængsler, hvor der mere generelt er mulighed for udlevering af sådanne genstande, men finder også anvendelse f.eks. i tilfælde, hvor en indsat i et lukket fængsel undtagelsesvis får tilladelse til udlevering af egen computer.

**23.** Også bestemmelsen i bekendtgørelsens § 7 er primært relevant i forhold til de åbne fængsler. Af bestemmelsen fremgår det, at kriminalforsorgsområdet kan fastsætte regler om, at genstande, der kræver tilslutning til el-net eller batterier, i tilfælde hvor kriminalforsorgsområdet ikke selv kan foretage en tilstrækkelig undersøgelse af apparatet, kun kan udleveres på betingelse af, at den indsatte betaler for undersøgelsen.

Bestemmelsen vil blandt andet omfatte tilfælde, hvor baggrunden for, at institutionen ikke selv kan foretage en tilstrækkelig undersøgelse af apparatet er, at der er risiko for, at institutionen i forbindelse med undersøgelsen vil kunne ødelægge eller beskadige apparatet.

**24.** Bestemmelsen i bekendtgørelsens § 8, hvorefter indsatte ikke kan sælge, bytte, udleje, bortgive eller udsende genstande, der er registrerede, jf. § 31, er fastsat med henblik på at begrænse handel i institutionerne, herunder særligt for at beskytte svage indsatte. Reglen om, at genstande ikke kan sendes ud af institutionen, sigter imod at undgå, at indsatte kan omgå forbuddet mod handel, f.eks. ved at en leverandør af euforiserende stoffer får tilsendt genstande som betaling.

I forbindelse med forbuddet mod udlevering af fjernsyn m.v. i de lukkede fængsler er der etableret en særlig overgangsordning vedrørende udsendelse af fjernsyn og visse andre genstande. Se nærmere om denne i bekendtgørelsens § 37 og nedenfor under pkt. 44.

*Begrænsninger m.v. efter forholdene i den enkelte institution*

**25.** Bekendtgørelsens forbud mod udlevering af bestemte egne genstande i visse eller alle typer af institutioner regulerer kun de egne genstande i forhold til hvilke, det er anset for nødvendigt med et centralt forbud uafhængigt af forholdene i den enkelte institution.

Disse centrale forbud skal suppleres af regler, som kriminalforsorgsområdet fastsætter efter bekendtgørelsens § 9. Efter denne bestemmelse fastsætter kriminalforsorgsområdet yderligere generelle begrænsninger under hensyn til forholdene i den enkelte institution, herunder med hensyn til de udleverede genstandes størrelse, antal og art m.v. Det bør tilstræbes, at reglerne udformes således, at ensartede tilfælde så vidt muligt behandles ens fra institution til institution.

Der vil i denne forbindelse kunne fastsættes regler med henblik på at forhindre købmandsvirksomhed og lignende blandt de indsatte, f.eks. således, at der fastsættes en grænse for den samlede værdi af nydelsesmidler og andre let omsættelige varer samt penge, som den indsatte er i besiddelse af, jf. endvidere bekendtgørelsens § 28.

Hvis ikke bekendtgørelsen regulerer spørgsmålet om udlevering af følgende genstande i institutionen, bør de regler, som fastsættes af kriminalforsorgsområdet, blandt andet indeholde retningslinjer om udlevering af:



- 1) Møbler, kondiredskaber, hobbyværktøj og lignende.
- 2) Bøger, aviser, tidsskrifter, ugeblade og lignende.
- 3) Videoapparater, dvd-maskiner, tv-spil, dvd-film, disketter til tv-spil og lignende.
- 4) Dekodere.
- 5) Båndoptagere med mikrofon.
- 6) Husdyr.
- 7) Kassettebånd, videobånd og lignende. Udlevering af disse genstande til varetægtsarrestanter, der er isoleret af hensyn til efterforskningen, kan kun ske med tilladelse fra politiet.

Følgende genstande bør normalt kunne udleveres, hvis de efter bekendtgørelsens regler er tilladt i den pågældende institutionstype:

- 1) Ting til personligt brug (f.eks. barbergrej, tegnebøger, lommebøger, briller, ringe, ure, smykker, kuglepenne, piber og lightere).
- 2) Mindre ting til brug i fritiden (f.eks. skrivemaskiner, visse hobbymaterialer og musikinstrumenter).
- 3) Mindre ting til brug i den indsatte opholdsrum (f.eks. bordlampe, dug, billeder, fotografier).
- 4) Tøj til dagligt brug.
- 5) Visse personlige papirer.

Endvidere bør arbejdsmaterialer, studiematerialer og lignende normalt kunne udleveres til indsatte, der har tilladelse til selvforskaffet arbejde, selvstudium eller lignende.

Af sikkerheds- og ordensmæssige grunde, herunder navnlig på grund af risikoen for indsmugling, kan der i øvrigt fastsættes begrænsninger med hensyn til udlevering af blandt andet bøger, tidsskrifter m.v.

Radioer, cd-afspillere, båndoptagere uden mikrofon, cd'er, bånd og lignende bør – i det omfang det er muligt inden for bekendtgørelsens regler og efter institutionens type - normalt kunne udleveres, hvis forholdene i institutionen tillader det.

Særligt med hensyn til lokale regler om udlevering af originale dvd-film, cd'er og lignende i de lukkede fængsler henledes opmærksomheden på, at spørgsmålet om antal, et eventuelt forbud mod bestemte typer af dvd-film og – i den forbindelse – eventuelt et generelt krav om, at dvd-film kun tillades udleveret i ubrudt originalemballage, er reguleret i bekendtgørelsens § 4.

Det bemærkes i øvrigt, at politiet kan bestemme, at der af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed skal foretages begrænsninger med hensyn til udlevering af genstande. Varetægtsarrestanten kan forlange, at spørgsmålet om, hvorvidt sådanne begrænsninger kan opretholdes, forelægges for retten, jf. retsplejelovens § 773 og bekendtgørelsens § 1, stk. 3.

**26.** For så vidt angår genstande, der ikke er forbudt efter de fastsatte regler eller reglerne i bekendtgørelsen, må kriminalforsorgsområdet i det enkelte tilfælde vurdere, om udlevering er uforeneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, jf. bekendtgørelsens § 11.

*De indsatte adgang til leje m.v. af visse genstande, der er omfattet af bekendtgørelsens kapitel 2*

### *Indledning*

**27.** Bekendtgørelsens kapitel 3 fastsætter nærmere regler om, at de lukkede fængsler og arresthusene i et vist omfang skal stille genstande, som det er de indsatte forbudt selv at medbringe eller få indleveret, til rådighed for de indsatte. Reglerne skal blandt andet ses i lyset af bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 58 og varetægtsbekendtgørelsens § 80, som fastsætter, at såvel afsonere som varetægtsarrestanter skal have mulighed for at holde sig orienteret ved avislæsning og gennem radio- og fjernsynsudsendelser m.v. Endvidere skal reglerne i vist omfang tjene til dækning af de indsatte behov for tilbud i fritiden.

### *Lukkede fængsler*

**28.** § 12 fastsætter, at de indsatte i lukkede fængsler så vidt det er praktisk muligt, har ret til at leje fjernsyn, radio, dvd- og cd-afspiller.

**29.** Efter § 12, stk. 2, kan leje af disse genstande betinges af, at den indsatte accepterer at leje en enhed, der indeholder flere eller alle de nævnte genstande. Den indsatte kan således ikke kræve kun at leje f.eks. cd-afspiller og få lejen reduceret tilsvarende.

**30.** Bestemmelsen i § 12, stk. 1, suppleres af § 17, hvoraf det fremgår, at kriminalforsorgsområdernes lejeordninger for sådanne genstande skal tilrettelægges således, at de, i forhold til antallet af indsatte og forholdene i øvrigt i den pågældende institution, generelt må anses for dækkende i forhold til de indsattes behov. Heri ligger på den ene side, at den indsattes ønske om leje skal kunne imødekommes inden for kortere tid, men på den anden side tillige, at den indsatte må acceptere, at der kan være en vis kortere ventetid, før ønsket om leje kan imødekommes. Som det fremgår af § 17, stk. 2, skal indsatte, hvis ønske om leje af fjernsyn og radio ikke umiddelbart kan imødekommes, have mulighed for ved adgang til fjernsyn og radio i fællesskabsrum at holde sig orienteret gennem radio og fjernsynsudsendelse.

**31.** Efter § 13 kan indsatte i lukkede fængsler få tilladelse til at leje spillekonsoller af en type, der er godkendt af direktoratet. Også i relation til spillekonsoller er kriminalforsorgsområderne således forpligtede til at etablere en lejeordning. Formuleringen ”få tilladelse til” betyder imidlertid, at det - i forhold til udleje af fjernsyn og radio - efter omstændighederne vil være acceptabelt, at der er en noget længere ventetid, før en anmodning om tilladelse til at leje en spillekonsol kan imødekommes.

**32.** Af § 14 fremgår det, at de indsatte, i det omfang det er praktisk muligt, skal kunne låne eller købe hårtørre, hår- og skægtrimmere, barbermaskiner og bordventilatorer. Som denne bestemmelse er formuleret og ved henvisningen til § 17 gælder for denne købeordning på den ene side, at kriminalforsorgsområderne er forpligtede til at sikre, at den indsattes ønske om køb af sådanne genstande kan imødekommes inden for kortere tid. På den anden side må den indsatte acceptere, at der kan være en vis kortere ventetid, før ønsket om køb kan imødekommes.

**33.** § 15 vedrører muligheden for at stille kriminalforsorgsområdets computere til rådighed for indsatte i lukkede fængsler.

Som det fremgår af bestemmelsen, kan der i skolens regi stilles computere til rådighed for indsatte i lukkede fængsler, såfremt særlige uddannelses- eller arbejdsmæssige hensyn i det enkelte tilfælde taler derfor. Computernes disketter skal være forsynet med lås, og der må ikke anvendes disketter som lagringsmedie.

Det fremgår endvidere, at indsatte, der ikke har mulighed for at udarbejde sine opgaver inden for det tidsrum, hvor undervisningslokalet er tilgængeligt, undtagelsesvis kan få tilladelse til at få udleveret en computer til opstilling på egen celle. En eventuel analog anvendelse af reglen i bekendtgørelsens § 2, stk. 3, 5.-7. pkt., om høring af politi og SKAT før udlevering af egen computer til visse indsatte, skal i den forbindelse overvejes. Udlevering af computer betinges af

- at personalet til enhver tid skal have mulighed for at gøre sig bekendt med, hvilke programmer m.v., der er på computeren, og
- at personalet til enhver tid skal kunne slette harddisken (programmer m.v.), når ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn taler derfor eller for at forebygge risiko for strafbare handlinger.

Den indsatte skal gøres bekendt med, at tilladelsen kan tilbagekaldes i tilfælde af misbrug, herunder hvis computeren overlades til andre indsatte.

### *Arresthuse, herunder Københavns Fængsler*

**34.** I bekendtgørelsens § 16 er det fastsat, at indsatte i arresthusene, i det omfang det er praktisk muligt, skal have mulighed for at leje fjernsyn. Se nærmere herom ovenfor under pkt. 28-31, hvor bestemmelserne er omtalt i tilknytning til de lukkede fængslers lejeordninger.

Som nævnt under pkt. 7 gælder der ifølge § 2, stk. 1, nr. 11, et forbud mod udlevering af egne spillekonsoller, der kan omdannes til et kommunikationsudstyr. Det bemærkes, at bestemmelsen ikke er til hinder for, at der i arresthusene (som hidtil) etableres lokalt fastsatte udlåns-/udlejningsordninger af plomberede spillekonsoller af den nævnte type, hvis det konkret er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn.

### *Fælles bestemmelser*

**35.** Bekendtgørelsens § 17 fastlægger generelle krav til kriminalforsorgsområdernes ordninger til dækning af de indsatte ret til leje og køb af visse genstande. Bestemmelsen, som gælder for både lukkede fængsler og arresthuse, er nærmere omtalt ovenfor under pkt. 30 og 32.

§ 17, stk. 2, tager sigte på den situation, hvor det ikke umiddelbart er muligt at imødekomme et ønske om leje af fjernsyn og radio. Bestemmelsen skal ses i lyset af straffuldbyrdelseslovens § 58, om de indsatte ret til at holde sig orienteret gennem radio og fjernsynsudsendelser.

**36.** §§ 18-19 vedrører fastsættelse af priser for genstande, der udlejes eller sælges til de indsatte. Af § 18 fremgår det, at priser for genstande, som sælges eller udlejes til de indsatte, skal fastsættes svarende til de direkte omkostninger ved anskaffelse, vedligeholdelse, reparation og visse licensudgifter m.v. (eksklusive moms). Udover anskaffelsesprisen og eventuelle udgifter til reparation og vedligeholdelse, udgør de direkte omkostninger licenser (udover ordinær licens til Danmarks Radio), antenneudgifter og tilslutningsudgifter til hybridnet.

**37.** Med henblik på at hindre at lejede fjernsyn m.v. anvendes som skjulested for narkotika, er det i § 20 fastsat, at genstande, der ved leje eller køb stilles til rådighed for de indsatte, skal plomberes.

**38.** Efter § 21 skal den indsatte vejledes om og ved sin underskrift erklære sig indforstået med en række forhold i forbindelse med udlejning af genstande. Bestemmelsen vedrører primært erstatning og reaktioner, hvis den indsatte foretager indgreb i, herunder bryder plomberingen eller ødelægger den udlejede genstand.

Særligt med hensyn til § 21, stk. 1, nr. 2, henledes opmærksomheden på, at det er en yderligere betingelse for efter disse regler at foretage modregning over for en varetægtsarrestant, at denne har givet samtykke til, at erstatningsbeløbet modregnes i vederlaget for beskæftigelse, jf. modregningsbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Efter § 21, stk. 2, skal indsatte ved køb af genstande vejledes dels om forbuddet mod at overdrage og udsende de købte genstande, dels om at sådanne genstande kun kan medbringes ved overførsel til anden institution, hvis den indsatte ved overførslen kan fremvise kvittering for køb af genstanden.

### *Adgangen til at medtage, besidde og råde over penge*

**39.** Reglerne om indsatte adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge bygger modsat reglerne om indsatte egne genstande på en forudsætning om, at de indsatte som udgangspunkt ikke har ret til at medtage egne penge, men alene kan besidde og råde over penge, som de har modtaget som vederlag for beskæftigelse i institutionen.

De fastsatte regler har blandt andet baggrund i et ønske om at begrænse muligheden for salg af narkotika og andre ulovlige genstande i institutionen.

Reglerne bygger i et vist omfang på en sondring mellem forskellige ”former” for penge, herunder blandt andet medbragte og bankoverførte penge overfor arbejdspenge, selvforplejnings- og selvforvaltningsbeløb m.v. Penge, der er medtaget ved overførsel fra en anden institution, bør anses som arbejdspenge, hvis det kan godtgøres, at der er tale om arbejdspenge (sygevederlag) fra en anden institution. Uanset at det ikke kan godtgøres, at der er tale om arbejdspenge, anses mindst et beløb, som svarer til en uges indtjening på grundbeløb, som arbejdspenge. Penge, der er medbragt efter udgang, bør ligeledes anses som arbejdspenge. Dette gælder dog højst for et beløb, der svarer til, hvad den indsatte har medbragt af arbejdspenge til brug under udgangen.

**40.** Som det fremgår af bekendtgørelsens § 28, fastsætter kriminalforsorgsområdet under hensyn til forholdene i den enkelte institution nærmere regler om anvendelse af penge i institutionen. Det bør tilstræbes, at reglerne udformes således, at ensartede tilfælde så vidt muligt behandles ens fra institution til institution.

For så vidt angår fastsættelse af regler med henblik på at begrænse købmandsvirksomhed og lignende blandt de indsatte henvises til pkt. 25.

De indsatte bør normalt have mulighed for at bruge penge blandt andet til anskaffelse af genstande til personligt brug og udstyr til eget opholdsrum. Desuden bør der normalt kunne købes nydelsesmidler (tobak, kaffe, slik, alkoholfrie drikkevarer, frugt m.v.), og hvis der er selvforplejning i institutionen, vil der naturligvis endvidere kunne anvendes penge til indkøb i denne forbindelse. Endelig henvises til pkt. 10 om indkøb af proteinpulvere eller lignende via kriminalforsorgsområdet.

#### *Vejledning, gennemgang af genstande og registrering m.v.*

**41.** Det fremgår af bekendtgørelsens § 34, stk. 3, at ved fravær, der skyldes undvigelse eller udeblivelse, skal kriminalforsorgsområdet opbevare de pågældende genstande i mindst 1 år. Efter udløbet af denne frist kan genstandene afleveres til politiet. Hvis der er tale om genstande, der åbenbart er værdiløse, vil der i stedet kunne ske destruktion, eventuelt efter nærmere aftale med politiet.

**42.** Det fremgår af bekendtgørelsens § 36, at genstande, som en indsat ikke medtager ved løsladelsen, skal opbevares af kriminalforsorgsområdet i mindst 3 måneder. Efter udløbet af denne frist kan genstandene inddrages til nyttiggørelse i kriminalforsorgsområdet, sælges på offentlig auktion eller destrueres.

Den indsatte skal ved ankomsten til institutionen orienteres herom. Denne orientering kan gives på den erklæring, som den indsatte efter bekendtgørelsens § 30, stk. 2, skal underskrive i forbindelse med gennemgang af den indsattes genstande.

Ved løsladelsen bør den indsatte erindres om, hvad der vil ske med genstande, som ikke medtages fra institutionen. Hvis der er tale om genstande, som i medfør af bekendtgørelsens § 32, stk. 2, er opført på en liste over registrerede genstande, vil det desuden være hensigtsmæssigt, at det noteres på denne liste, at den indsatte ved løsladelsen er orienteret om, at bestemte genstande ikke er medtaget og derfor vil kunne inddrages, sælges eller destrueres efter udløbet af ovennævnte frist.

Det bemærkes i denne forbindelse, at hvis der er tale om genstande, som den indsatte har glemt i institutionen, bør kriminalforsorgsområdet søge at rette henvendelse til den pågældende, før genstandene eventuelt inddrages, sælges eller destrueres.

*Ikrafttræden, overgangsordning m.v.*

**43.** Bekendtgørelsens ikrafttrædelsesdato fremgår af § 37, stk. 1.

**44.** § 37, stk. 2, opretholder en særlig overgangsordning, som sikrer, at indsatte i lukkede fængsler, der før henholdsvis den 15. april og den 15. maj 2005 havde fået udleveret fjernsyn, radio og andre genstande, der er omfattet af forbuddet i § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, bevarer retten til disse under den aktuelle indsættelse, så længe den pågældende opholder sig i samme lukkede fængsel, og hvis den pågældende overføres til andet lukket fængsel, hvor sådanne genstande var tilladt, forud for henholdsvis den 15. april og den 15. maj 2005.

**45.** Vejledning nr. 9314 af 30. marts 2017 om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande m.v. og penge i kriminalforsorgens institutioner bortfalder.

*Direktoratet for Kriminalforsorgen, den 14. marts 2018*

THORKILD FOGDE

/ Jakob Schiøler